

**INFORMATĪVAIS ZIŅOJUMS**  
**Latvijas nacionālās pozīcijas Eiropas Savienības Nodarbinātības,  
sociālās politikas, veselības un patērētāju lietu ministru padomes**  
**2017.gada 3.marta sanāksmē izskatāmajos jautājumos**

**I SANĀKSMES DARBA KĀRTĪBA**

2017.gada 3.martā Briselē (Beļģija) notiks Eiropas Savienības (*turpmāk – ES*) Nodarbinātības, sociālās politikas, veselības un patērētāju lietu ministru padomes (*turpmāk – Padome*) sanāksme, kuras darba kārtībā ir iekļauti šādi jautājumi:

- 1) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar kuru groza Regulu (EK) Nr.883/2004 par sociālās drošības sistēmu koordinēšanu un Regulu (EK) Nr.987/2009, ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr.883/2004;
- 2) Eiropas semestris 2017:
  - a) Konkrētām valstīm adresēto rekomendāciju īstenošana: veicinot pieeju darba tirgum un samazinot atšķirības ES,
  - b) Darbību prioritātes nodarbinātības un sociālās politikas jomās: politiskā vadība 2017.gadā:
    - i) Padomes secinājumu projekts par 2017.gada Ikgadējo izaugsmes pētījumu un Vienoto nodarbinātības ziņojumu,
    - ii) Vienotais nodarbinātības ziņojums,
  - c) 2017.gada ziņojumi par valstīm;
- 3) Trīspusējais sociālais samits;
- 4) Padomes secinājumu projekts par sieviešu un vīriešu prasmju ES darba tirgū uzlabošanu.

**II LATVIJAS NACIONĀLĀ POZĪCIJA**

**1) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar kuru groza Regulu (EK) Nr.883/2004 par sociālās drošības sistēmu koordinēšanu un Regulu (EK) Nr.987/2009, ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr.883/2004**

2016.gada 13.decembrī Eiropas Komisija (*turpmāk – Komisija*) publicēja priekšlikumu, ar kuru sociālās drošības regulās<sup>1</sup> tiek veikti grozījumi attiecībā uz četrām sociālās drošības sistēmu koordinācijas jomām – ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju pieeja sociālajiem pabalstiem, ilgstošās aprūpes pabalsti, bezdarbnieku pabalsti un ģimenes pabalsti.

Pirmkārt, priekšlikums precizē nosacījumus, saskaņā ar kuriem dalībvalstis var ierobežot piekļuvi sociālajiem pabalstiem ekonomiski neaktīvajiem ES mobilajiem iedzīvotājiem.

Otrkārt, priekšlikums izveido ietvaru ilgstošās aprūpes pabalstu koordinēšanai, ietverot Regulā Nr.883/2004 atsevišķu nodaļu, kurā tiek uzskaitīti šie dalībvalstīs esošie pabalsti. Šobrīd ilgstošās aprūpes pabalsti tiek koordinēti kā slimības pabalsti.

Treškārt, tiek noteikta jauna kārtība bezdarbnieku pabalstu koordinēšanai pārrobežu situācijās. Grozījumi attiecas uz apdrošināšanas periodu summēšanu, lai radītu vai saglabātu tiesības uz bezdarbnieka pabalstiem, bezdarbnieka pabalstu eksportu un to, kā noteikt

---

<sup>1</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 29.aprīļa Regula (EK) Nr.883 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu

Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 16.septembra Regula (EK) Nr.987/, ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu

dalībvalsti, kura ir atbildīga par bezdarbnieka pabalstu izmaksu pierobežas darba ņēmējiem un citiem pārrobežu darba ņēmējiem.

Ceturtkārt, priekšlikumā ietverti jauni noteikumi par ģimenes pabalstu koordinēšanu, kuri paredzēti ienākumu aizstāšanai bērnu audzināšanas laikā.

Vienlaikus tiek veikti arī tehniski grozījumi, pielāgojot sociālās drošības regulas izmaiņām dalībvalstu nacionālajos tiesību aktos, kā arī piedāvāti grozījumi attiecībā uz darbinieku nosūtīšanu īslaicīgai darba veikšanai citā dalībvalstī un darba veikšanai vairākās dalībvalstīs vienlaicīgi. Priekšlikums veido saikni ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1996.gada 16.decembra direktīvu 96/71/EK par darba ņēmēju norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanas jomā un paplašina darbinieku aizvietošanas aizliegumu uz pašnodarbinātām personām.

*Padomes 2017.gada 3.marta sanāksmē plānota orientējoša debate par priekšlikumu.*

#### Latvijas nostāja:

Kopumā Latvijas ieskatā ir nepieciešami atsevišķi uzlabojumi sociālās drošības sistēmu koordinēšanas noteikumos, lai efektīvāk risinātu konkrētus pārrobežu jautājumus. Latvija atbalsta tos grozījumus, kas atspoguļo izmaiņas dalībvalstu tiesību aktos, jo situācija ES dalībvalstīs kopš Regulas Nr.883/2004 pieņemšanas ir būtiski mainījusies. Tāpēc, lai nodrošinātu efektīvu sociālās drošības sistēmu koordināciju, korektu noteikumu piemērošanu un iestāžu administratīvo sadarbību, šādas izmaiņas ir nepieciešamas.

Latvija iestājas par to, lai tiktu saglabāti koordinēšanas noteikumu pamatprincipi. Šajā kontekstā Latvija saskata arī vairākus riskus, kas saistīti ar priekšlikumā ietvertajiem Regulas Nr.883/2004 grozījumiem, proti, var mazināties darba tirgus aktivizācijas efektivitāte, pieaugt administratīvais slogs un rasties papildu izmaksas, samazināties valstu, sektoru un mazo un vidējo uzņēmumu konkurētspēja, kā arī samazināties noteiktu iedzīvotāju grupu piekļuve pabalstiem. Tāpēc šobrīd Latvija kopumā piesardzīgi vērtē priekšlikumu un uzskata, ka ir jāturpina darbs, lai precizētu priekšlikumu un nodrošinātu efektīvu iestāžu administratīvo sadarbību, kā arī sekmētu uzkrāto tiesību saglabāšanu.

*Labklājības ministrijas sagatavotais nacionālās pozīcijas projekts ir saskaņots ar Ārlietu ministriju, Ekonomikas ministriju, Veselības ministriju, Finanšu ministriju, Satiksmes ministriju un Tieslietu ministriju.*

## **2) Eiropas semestris 2017**

- a) Konkrētām valstīm adresēto rekomendāciju īstenošana: veicinot pieeju darba tirgum un samazinot atšķirības ES**
- b) Darbību prioritātes nodarbinātības un sociālās politikas jomās: politiskā vadība 2017.gadā:**
  - i) Padomes secinājumu projekts par 2017.gada Ikgadējo izaugsmes pētījumu un Vienoto nodarbinātības ziņojumu**
  - ii) Vienotais nodarbinātības ziņojums**
- c) 2017.gada ziņojumi par valstīm**

2016.gada 16.novembrī Komisija publicēja Ikgadējo izaugsmes ziņojumu, uzsākot 2017.gada Eiropas semestra procesu. Ziņojumā tiek apskatīta ekonomikas un sociālā situācija ES dalībvalstīs kopumā un izklāstītas svarīgākās ekonomikas un sociālās prioritātes, kurām nākamajos mēnešos būs jāpievērš ES un dalībvalstu galvenā uzmanība.

Līdztekus Ikgadējam izaugsmes ziņojumam Komisija publicēja arī Vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā tiek uzsvērts, ka nodarbinātības un sociālā situācija Eiropā kopumā uzlabojas (samazinās jauniešu un ilgstošais bezdarbs, samazinās kopējais nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku skaits). Tomēr joprojām saglabājas augsta ienākumu nevienlīdzība. Vienotajā nodarbinātības ziņojumā norādīts, ka augsts

nevienlīdzības līmenis samazina ekonomikas rezultātu un ilgtspējīgas izaugsmes potenciālu, ir jāturpina reformas, kas veicina elastīgus un iekļaujošus darba tirgus, ilgstošā bezdarba samazināšana joprojām ir prioritāte u.c. Vienlaikus tiek atzīts, ka dalībvalstis ir modernizējušas to izglītības un apmācību sistēmas, kā arī sociālās aizsardzības sistēmas.

Balstoties uz Ikgadējo izaugsmes ziņojumu un Vienoto nodarbinātības ziņojumu, Nodarbinātības komiteja un Sociālās aizsardzības komiteja ir sagatavojuši secinājumu projektu, kurā tiek uzsvērs, ka nodarbinātības un sociālajā politikā kā prioritātes ir: atbalsts darba vietu veidošanai, darba kvalitāte un līdzdalība darba tirgū; turpmāki centieni risināt jauniešu un ilgstošo bezdarbu; sieviešu līdzdalības darba tirgū uzlabošana un darba samaksas atšķirību starp dzimumiem samazināšana; modernas izglītības un apmācību sistēmas; atbilstošas un ilgtspējīgas sociālās aizsardzības sistēmas; efektīvs sociālais dialogs.

Secinājumu projektā dalībvalstis tiek aicinātas atspoguļot prioritātes savās Nacionālajās reformu programmās, sekmēt centienus sasniegt „Eiropa 2020” stratēģijas mērķus, turpināt Eiropas semestra procesā iesaistīt nacionālos parlamentus, sociālos partnerus un pilsonisko sabiedrību. Savukārt Komisija tiek aicināta turpināt Eiropas semestrī pievērst uzmanību nodarbinātības un sociālās politikas jautājumiem u.c. Savukārt Nodarbinātības komiteja un Sociālās aizsardzības komiteja tiek aicinātas attīstīt iespējamus rādītājus nodarbinātības sociālās politikas jomā, sadarboties ar Komisiju darbā pie Eiropas Sociālo tiesību pīlāra u.c.

*Padomes 2017.gada 3.marta sanāksmē plānota secinājumu un Vienotā nodarbinātības ziņojuma pieņemšana, kā arī Komisijas prezentācija par 2017.gada ziņojumiem par valstīm. Vienlaikus plānota arī diskusija par Eiropas semestra jautājumiem.*

#### Latvijas nostāja:

Latvija atbalsta secinājumu un Vienotā nodarbinātības ziņojuma pieņemšanu, kā arī pieņem zināšanai Komisijas sniegto informāciju. Latvija piekrīt, ka ES dalībvalstīm un ES kopumā ir jāturpina jau iepriekšējā Eiropas semestra laikā iesāktais darbs.

Latvija atbalsta, ka tiek turpināts jau iesāktais darbs pie esošo prioritāšu un mērķu īstenošanas, kas ir atspoguļots arī Ikgadējā izaugsmes ziņojumā un Vienotajā nodarbinātības ziņojumā. Ir būtiski, ka joprojām nozīmīga loma tiek pievērsta nodarbinātības un sociālās politikas jomām. Latvija uzskata, ka ir jāturpina uzsāktais darbs attiecībā uz ilgstošā bezdarba un jauniešu bezdarba samazināšanu, kā arī lielāka uzmanība jāpievērš arī personu ar invaliditāti līdzdalībai darba tirgū.

Latvija uzsver, ka ir svarīgi panākt nodarbinātības un sociālās situācijas uzlabošanu un nodrošināt, ka šajās jomās sasniegtie pozitīvie rezultāti ir noturīgi un vērsti uz līdzsvarotu attīstību. Sociālekonomiskā konverģence un dzīves līmeņa uzlabojumi kopumā ir arī Latvijas mērķis. Vienlaikus nozīmīga loma ir arī ES dalībvalstu savstarpējās mācīšanās sniegtajām iespējām.

Latvija novērtē, ka dalībvalstīm ir iespēja sniegt komentārus attiecībā uz ziņojumu par valstīm analītisko daļu. Tas uzlabo gan ziņojumu kvalitāti, gan dalībvalstu atbildību par nepieciešamajiem uzlabojumiem kādā no jomām. Kopumā ziņojumu par valstīm kvalitāte ir uzlabojusies, taču joprojām būtu jāturpina sadarbība attiecībā uz secinājumiem, kuri nav balstīti pierādāmos faktos, kā arī analītiskās daļas sasaisti ar secinājumiem.

*Ekonomikas ministrijas sagatavotā pozīcija Nr.1 par 2017.gada Eiropas semestri: Ikgadējais izaugsmes ziņojums un ES Padomes rekomendācijas Euro zonas ekonomikas pārvaldībai apstiprināta Ministru kabineta 2017.gada 24.janvāra sēdē un izskatīta Saeimas Eiropas lietu komisijas 2017.gada 25.janvāra sēdē.*

### **3) Trīspusējais sociālais samits**

Trīspusējais sociālais samits notiek divas reizes gadā, tieši pirms Eiropadomes sanāksmes, tādējādi nodrošinot viedokļu apmaiņu ar sociālajiem partneriem par aktuālajiem,

Eiropadomes darba kārtības jautājumiem. Samita uzdevums ir nodrošināt saikni starp Eiropadomi, ES Padomi, Komisiju un sociālajiem partneriem.

*Padomes 2017.gada 3.marta sanāksmē Maltas prezidentūra un Komisija informēs par 2017.gada 8.martā plānoto Trīspusējo sociālo samitu.*

Latvijas nostāja:

Latvija pieņem zināšanai Maltas prezidentūras un Komisijas sniegto informāciju.

#### **4) Padomes secinājumu projekts par sieviešu un vīriešu prasmju ES darba tirgū uzlabošanu**

Maltas prezidentūra, turpinot iepriekšējo prezidentūru darbu dzimumu līdztiesības un jaunu prasmju kontekstā, ir sagatavojusi secinājumu projektu, kurā tiek uzvērts, ka, neraugoties uz pieaugošo augsti kvalificētu sieviešu skaitu, sievietes turpina saņemt mazāku darba samaksu nekā vīrieši. Vienlaikus tiek norādīts, ka sievietes saskaras ar lielāku nedrošību kontekstā ar zemi apmaksātu darbu, piespiedu pusslodzes darbu vai zemāku drošību darbā.

Secinājumu projektā dalībvalstis tiek aicinātas mazināt barjeras sieviešu un vīriešu līdzdalībai darba tirgū, integrēt dzimumu perspektīvu nacionālajās prasmju un darba tirgus politikās, veicināt kvalitatīvu darbavietu veidošanos, sekmēt vienlīdzīgu piekļuvi kvalitatīvai izglītībai, apmācībām un mūžizglītībai, cīnīties pret dzimumu diskrimināciju, segregāciju un stereotipiem izglītībā, nodrošināt bērnu kopšanas atvaļinājumus un iespējas saskaņot darba un ģimenes dzīvi u.c.

Vienlaikus Komisija tiek aicināta atbalstīt dalībvalstu centienus, kas nodrošinātu to, ka dzimumu perspektīva tiek ņemta vērā darba tirgus politikās, kā arī politikās un pasākumos, kas saistīti ar prasmju uzlabošanu. Tāpat Komisija tiek aicināta finansēt informatīvas iniciatīvas par līdztiesību un nodarbinātības tiesībām u.c.

*Padomes 2017.gada 3.marta sanāksmē plānota secinājumu pieņemšana.*

Latvijas nostāja:

Latvija atbalsta secinājumu pieņemšanu, jo sieviešu un vīriešu zināšanu un prasmju uzlabošana, vienlīdzīga piekļuve izglītībai un cīņa pret segregāciju izglītībā ir īpaši aktuāli jautājumi, domājot par kvalitatīvu iesaisti darba tirgū, darba ražīgumu un savas konkurētspējas nepārtrauktu pilnveidošanu visā dzīves laikā. Latvija atbalsta aicinājumu dalībvalstīm vērst uzmanību gan uz sieviešu, gan vīriešu situāciju, īstenojot izglītības un darba tirgus politiku un pasākumus.

*Izglītības un zinātnes ministrijas sagatavota pozīcija Nr.1 par Padomes rezolūcijas projektu par Jauno prasmju programmu iekļaujošai un konkurētspējīgai Eiropai apstiprināta Ministru kabineta 2016.gada 14.novembra sēdē un izskatīta Saeimas Eiropas lietu komisijas 2016.gada 16.novembra sēdē.*